

# ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΜΥΡΙΟΒΙΒΛΟΥ ΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ



Ν τῷ ἔκτῳ ἀριθμῷ τοῦ 28 τόμου τῶν σπουδαίων *Abhandlungen der philo-histor, Klasse der K. Sächs. Gesell der Wissenschaften*, ἅτινα ἐν Λειψία δημοσιεύονται, κατ' αὐτὰς ὁ Ἐδγάρδος Μαρτίνης, καθηγητῆς τῶν Ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν τοῦ ἐν Λειψία Πανεπιστημίου, ἐξέδωκεν τὸ πρῶτον μέρος τῆς Μυριοβίβλου τοῦ Φωτίου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: *Textgeschichte der Bibliothek des patriarchen Photios von Konstantinopel*.

Πρὸ δεκαετίας ὁ σοφὸς οὗτος καθηγητῆς καταγίνεται εἰς τὰς μεγάλας τῆς Ἑρώπης Βιβλιοθήκας μὲ τὴν ὑπομονὴν τῶν μοναχῶν, ὅπως μελετήσῃ, παραβάλλῃ, τακτοποιήσῃ καὶ συγκρίνῃ τοὺς κώδικας καὶ τὰ χειρόγραφα τῆς Μυριοβίβλου. Καὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ Μαρκιανὴ τῆς Βενετίας πρωτεύει. Διὸ καὶ ὁ καθ. Μαρτίνης ἀγίροϋ τὸ πρῶτον μέρος οὗτο:

*Bibliothecis Italiae publicis  
sub auspiciis regum  
ad summam florem erectis  
maximeque  
Bibliothecae Marcianae Venetae*  
S.

Καὶ πρωτεύει ἡ Μαρκιανὴ τῆς Βενετίας, διότι διαφυλάττει εἴκοσι καὶ τέσσαρας κώδικας περιέχοντας ὅλον τὸ πολῦτιμον τοῦτο τοῦ Φωτίου ἔργον καὶ ἄλλους εἴκοσι καὶ ὀκτώ, περιέχοντας τμήματα ἢ ἐπιτομὰς. Ἐκ τῶν σωζομένων κωδίκων, οἱ ἀρχαιότεροι εἶναι οἱ ἐνετικοί, οἱ ἔχοντες τὸν ἀριθμὸν (A) 450, (M) 451. Ἐκ τῶν πολυτίμων τούτων κωδίκων ὁ πρῶτος θεωρεῖται τοῦ δεκάτου αἰῶνος καὶ ὁ δεύτερος τοῦ δωδεκάτου.

Καὶ εἶναι μεγίστης ἀξίας διότι δὲν εἶνε ὁ μὲν ἀντίγραφον τοῦ δέ' ἀλλ' ἐξ ἄλλης πηγῆς.

Ἐπειτα ἀπὸ τόσας ἐμβριθεῖς μελέτας καὶ ἀπὸ ὑπερानθρώπων κόπων ὑπόσχεται ὁ Μαρτίνης νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν κόσμον μίαν γνησίαν ἐκδόσιν, ὡς θὰ τὴν ἐπεθύμει ὁ Φῶτιος.

Ὅχι μόνον τοὺς κώδικας καὶ τὰ χειρόγραφα ἐξήτασεν ὀχαλκέντερος ἐρευνητῆς, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις.

Ὡς γνωστόν, τῆς Μυριοβίβλου δὲν ἐγένοντο πολλαὶ ἐκδόσεις. Τὸ πρῶτον ἐξεδόθη τῷ 1601 ἐν Αὐγούστῃ ὑπὸ τοῦ Δαυὶδ Hoeschel, τῷ 1606 μὲ λατινικὴν μετάφρασιν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρέου Schott. Τῷ 1611 καὶ 1653 ἐγένοντο νέα ἐκδόσεις. Τέλος τῷ 1825 ὁ ἀριστος φιλόλογος καὶ δεινὸς κριτικὸς Immaunele Bekker, ἔκαμε νέαν ἐκδόσιν. Οὗτος βεβαίως ἔδρασε μέγχι τέλους ζωῆς ὡς διάσημος κριτικὸς καὶ ἔκαμε λαμπρὰς ἐκδόσεις ἑλλήνων, ρωμαίων καὶ βυζαντινῶν συγγραφέων, οὗχ ἤττον ὅμως ἡ ἐκδόσις τῆς Μυριοβίβλου δὲν θεωρεῖται ἀρίστη. Περὶ τῆς ἀναδημοσίευσως τοῦ Migne δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν μεγάλας

ἀπαιτήσεις, διότι ἡ ἀπεριόριστος αὕτη συλλογὴ τῶν συγγραφέων, εἶναι μόνον ἀπλή συλλογὴ μὴ ζητούσα νέα καὶ σοβαρὰ πράγματα.

Νόστιμον εἶναι ὅτι οἱ ποιηταὶ δὲν ἔλειψαν νὰ κάμουν λογοπαίγνια μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότου Schott σκότος μὲ τοῦ Φωτίου φῶς· λόγου χάριν:

Σκότος ἀπὸ σκοτίοιο φερώνυμος ἐστὶν ὀμίχλης.

Φῶτιος ὡς λαμπροῦ κληδὸνα φωτὸς ἔχει.

Καὶ μὲ λατινικὴν φωνήν:

*Scottus ad obscura dicit caligine nomen.  
Photius ut clari luminis omen habet.*

*Nomen habes, Scote, a tenebris, a lumine nomen.*

*Photius: ille librum, comicis ipse notas.*

Δέν νὰ διαφυλάττομεν μνήμην εὐγνώμονα πρὸς τὸν σοφὸν Γερμανὸν φιλόλογον καὶ κριτικὸν ὅστις μᾶς παρουσιάζει τώρα τὴν πολῦτιμον τοῦτου Συγγραφὴν τοῦ μεγάλου Πατριάρχου τὴν περιέχουσαν ἀληθῆ θησαυρὸν εἰδήσεων φιλολογικῶν, ιστορικῶν, φυσιολογικῶν, ἱατρικῶν καὶ ἄλλων, καὶ δικαίως ἡ συγγραφή αὕτη λέγεται καὶ Βιβλιοθήκη Φωτίου, διότι ὡς παρατηρεῖ ὁ Φαβρίκιος δὲν εἶναι βιβλίον, ἀλλὰ ἐπιφανὴς θησαυρός: *Insignis thesaurus non liber* καὶ ὁ Γέθων ἀποφαίνεται ὅτι εἶνε ζῶν μνημεῖον πολυμαθείας τε καὶ κριτικῆς: *aliving monument of erndition and criticism*.

Τὸ πρῶτον μέρος ἀρχίζει διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν κωδίκων, χειρογράφων καὶ ἐκδόσεων. Ἀναμένεται τώρα μετ' ἀνυπομονήσας καὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ σπουδαιστάτου τοῦτου τῶν ἔργων τοῦ Φωτίου.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

## Ἡ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΟΥ

Ἀεθ' ἡ μῦσις τῆς τέχνης, ἐφάμιλλος τῶν μεγάλων ἐκτελεστῶν τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἡ κυρία Σοφία Τσίλλεο δίδει κατὰ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου στανλίαν, καθ' ἣν θὰ παρασθῇ ἀληθινὴν ἀπόλαυσιν ἐκδηλώσεως τοῦ υπεράχρον τάλαντου τῆς.

Οἶνονε προανάκρουσμα τῆς στανλίας ταύτης δύναται νὰ χορηγηθῇ ἡ δημοσιευομένη κατωτέρω, ἐποδειξίει τῆς διακεκομμένης κλειδοκυμβαλιστοίας, περιόλης περὶ τῆς κλειδοκυμβαλιστικῆς ἀναμορφώσεως κατὰ τὸ σῶστημα τοῦ καθηγητοῦ Deppe.

**H** κλειδοκυμβαλιστικὴ Ἀναμόρφωσις τοῦ Καθηγητοῦ Deppe, ἐξελεγχομένη παρουσιάζει μίαν ὅλως νέαν καὶ ἰδιαίτεραν μέθοδον τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Ἡ ἀντικειμενικὴ ἐνέργεια τοῦ συστήματος τούτου δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ τελεία θεωρία τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν χειρῶν διὰ μέσου τῶν συνεχῶν ἀσκήσεων αἰτινες ἐπιτρέπουσι τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀπλῆς κινήσεως καὶ τῆς συναρμοστικῆς τῶν δακτύλων.

Διὰ μέσου τῆς τέχνης καὶ τῆς πρακτικῆς ταύτης κινήσεως, ἡ χεὶρ ἀποκτᾷ μίαν ἐλαφρότητα ὡς τὸ πτερόν καὶ δύναται νὰ ὑπακούῃ ἄνευ διαταγῶν τῆς κεφαλῆς αἰτινες μεταβιβάζονται διὰ μέσου τῶν μυῶν, τῶν ὄμων καὶ τοῦ βραχίονος μετὰ ταχύτητος, δυνάμεως καὶ λεπτότητος πολλῆς καὶ μα-

ζοις διαρκειας ητις κατεχει το μυστικον των μεγαλων Καλλιτεχνων.

Εξεταζων την χαριτα ως πρωτην συμφωνιαν του ηχου της απλης και κυκλοτερουσ κινήσεως των χειρων, ο Καθηγητης Deppe διακρινει τουσ συνθετας, οτινις απαιτουσιν να επιτυχωσιν τα καλλιτεχνικα αποτελεσματα δια μεσου κοπιωδων προσπαθειων και φωνησ πάθουσ δυναμένων να καθορισωσιν αλλοιωσεισ εισ τασ χειρασ και τα δακτυλα.

Η μορφωσις και συμπληρωσις των δακτύλων ατινα οφειλουσιν να υπακουωσιν στιγμαίως εισ πασασ τασ απαιτήσεισ της κεφαλησ, ειναί το αντικείμενον των συνιτωμένων εξαγκήσεων παρά του Καθηγητου.

Ο περιορισμένος αριθμοσ εκθαμβει τα υπερφύζι πνεύματα ατινα κανονιζουσιν την αξιαν της προοδου αναλόγως προς το μέγεθος του ζουτου.

Παίζων τισ καλήν μουσικην και μελετων κακωσ ειναί ο χαρακτηριμοσ των μικρωσ τάξεωσ κλειδοκωμβαλιστων (pianoteurs). "Ολα τ' αποτελεσματα της Αριστοτεχνιασ (Virtuosité): ταχύτησ, θάρροσ και εκτέλεσισ ειναί καλλιεργημένα εισ το τέλειον.

Υπαρχουσιν κλειδοκωμβαλισται, οτινις παίζουσι δι' ενόσ τρόπον θορυβώδουσ τασ πλέον δυσκόλουσ συνθέσεισ των Συναυλιων και εν τούτοισ ειναί ανικανοι να εκτελεσωσιν εισ την εντέλειαν μιαν απλήν κινήσιν συνδεδεμένων δακτύλων (legato).

Εκεινο το οποιον ειναί ευχάριστον να βλέπη τισ, ειναί το παίζμιον του κλειδοκωμβαλιστου οπερ οφειλει να ηνε ώραιον. Η χαρισ πρέπει να ηνε ακουσιία, καθαρωσ φυσική. Δια να ηνε χαριτωμένοσ ο παίζων δεν πρέπει να εχη στάτιν αμφίβολον, ητις συντελει εισ την χαριτα.

Το πλέον απλοῦν μουσικον τεμάχιον πρέπει να παίζεταί ως εν αριστοούρημα· ο ηχοσ πρέπει να ηνε διαπεραστικός, στιγμαίωσ και ενεργητικός, χωρισ ποτε να προσβάλη τα οτα δι' ουδεμιίεσ διαρκειασ. Η ώραιότησ του ηχου εινε η καλλονή της κινήσεωσ και η πρώτη αρετή. Το παίζμιον οφειλει να εχη ενα χαρακτηρα αισθητικόν επι τοσούτου έντονον, ωστε το ακροατήριον να μη θορυβηται.

Ο Αριστοτέχνησ (Le Virtuose). Δια να εκτελεση τισ μιαν αισθητικην εκτέλεσιν δεόν προηγουμένοσ να εχη συγκρίνη το σχέδιον της απλης κυκλοτερουσ κινήσεωσ. Η τελεία κατάκτησισ άλλου σχεδιου διδει την κυριότητα όλων των χρωματιστων του ηχου και επιτιρέει την απόδοσιν ενόσ μουσικου τεμαχιου εισ σχημα οσον το δυνατόν συνεσταλμένον και θέτει εισ διαταγήν των σκέψεων ενα αμίμητον μηχανισμόν.

\* \* \*

## ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΟΥΡΓΩΝ

Μη άρινετε να διέρχεταί ο χρόνοσ χωρισ να κάμετε προόδουσ εισ την τέχνην οασ.

—1) Μελέτη. 2) Μελέτη. 3) Μελέτη.

(Liszt)

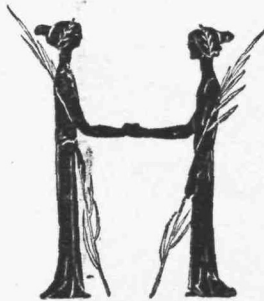
Εγειρομαι κατά το θέροσ εισ τασ 5 το πρωί, τον δε χειμώνα εισ τασ 6 και εξακουμαι επι του κλειδοκωμβάλου την πρωϊαν.

—Όταν δεν γυμνάζομαι επι του κλειδοκωμβάλου μιαν ήμέρα, το αισθάνομαι, όπότεν δε δύο ήμέρασ κατά σειράν, μου φαίνεται ότι το έννοει το ακροατήριον.

(Rubinstein)

Καλόν εινε να μη συγκρίνει τισ τουσ μεγάλουσ κλειδοκωμβαλιστασ δια της αυτησ μουσικησ κριτικησ.

## ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ



ΘΕΑΤΡΙΚΗ κίνησισ του λήξαντοσ μηνόσ περιορισθη εισ εδραγετικασ παραστάσεισ. Νέα έργα δεν εδóθησαν, πλην ενόσ, του «Λοχαγού» του κ. Ν. Μαρσέλλου. Εκ των τιμητικων παραστάσεων, δεόν να εξαρ-

θωσιν αι των δύο κορυφαίων πρωταγωνιστριων, της Κοτοπούλη και της Κυδέλησ. Τραγική ή πρώτη, επιδητικη εισ δύναμιν πάθουσ και εκφρασιν, δραματική ή δευτέρα, υπέροχοσ εισ αισθημα και συγκίνησιν. Και αυται μὲν ελαβον άφρομην να επιδειξωσιν το τάλαστον των, το δε κοινόν να κάμη μιαν σύγκρισιν, η μάλλον διάκρισιν μεταξύ της ικανότητοσ των, ητις εν εκάστη άλλοιωσ εκδηλωθαι. Διότι η Κοτοπούλη ως τραγωδοσ υπερέχει, όπωσ πάλιν εισ το οικογενειακόν δράμα ή Κυδέλη παίζει ώραιότερα. Είνε άτυχωσ πενιχρόν εισ ιδιοφυιασ το σανίδωμα της έλλ. σκηνησ, ωστε να ειμποροῦν άνέτωσ να μοιρασθούν την εκτίμησιν του κοινου αι δύο εν ευγενει άμίλλη συναγωνιζόμεναί πρωταγωνιστριαί.

Τό έργα ατινα εξελεξαν δια τασ τιμητικασ των μολονότι φέρουν την σφραγίδα δύο μεγάλων συγγραφέων, δεν ήρσαν. Ησαν άτυχοσ εκλογησ. ΗΚυδέλη εισ την «Ανάστασιν» του Τολστού έπαίξε πολυ καλά, άλλ' η εκ του μυθιστορηματοσ άπάνθισισ του δράματοσ ειχεν ικανά μειονεκτήματα, καιτοι παρ' έμπειρου της σκηνησ γνώστου εγένετο, του Μπατάιγ.

Η «Ηλέκτρα» του Γερμανου Χόμφενσταλ εινε μι άωγρά και υπεράκον νεωτεριστική και ρεαλιστική άπομίμησισ του Σοφοκλείου αριστοουργήματοσ. Αλλά διατί ή δ. Κοτοπούλη δεν ενεκολώπη το αρχαϊόν δράμα, εν ύμαλή διερμηνεύσει, αλλά κατέφυγεν εισ την Γερμανιαν, άγνοούμεν. Η ξενομανία αυτη έμείωσε την έντύπωσιν, ην προσεδόκα τισ από έργον, έχον υπόθεσιν μιαν Ηλέκτραν. Εισ την μείωσιν ταύτην συνετέλεσε πολυ περισσότερον ή άθλιεστάτη μαλλιακή μετάφρασισ του κ. Κ. Χατζοπούλου. Τοιαῦτα άσθεβησ απόπειραί άποθουρκίωσεισ του θεάτρου πρέπει να λείψουν. Εάν δεν επρόκειτο περι τιμητικησ παραστάσεωσ τόσον συμπαθοσ και αξίασ ήθοποιου, οία ή δ. Κοτοπούλη, ή σκηνή θα έπλημμυροῦσεν από μαξιλάρια. Και τοιαῦτα μαθήματα δεν πρέπει να λείψουν εφεξησ, εάν ήθελον αποτολημηθί τόσον οίκτρα πραξικοπήματα κατά της καλαισθησιασ του κοινου και της εθνικησ γλώσσησ. Μία Ηλέκτρα— το υπέροχον αυτό και μεγαλοπρεπέσ δημιούργημα της αρχαίασ παραδόσεωσ—νó όμιλή ως Καρπενησιώτησ ευζωνασ, εινε κωμικόν, άλλά και άπαίσιον συγχρόνωσ.

★

Ο κ. Μαρσέλλοσ έσκέθησ ό,τι δεν έσκέθησαν οι άλλοι δραματικοί συγγραφεισ. Να γράψη στρατιωτικόν δράμα. Το έδαφοσ άνεμετάλλευτον, άλλ' η αναγνώρισισ του έδαφοσ, κατά τουσ στρατιωτικοῦσ